

Министарство финансија Републике Србије
Министарство трговине, туризма и телекомуникација Републике Србије
Министарство привреде Републике Србије
Привредна комора Србије

Предмет: Иницијатива за решавања питања пореског третмана опорезивања **напојница** у хотелијерству и ресторатерству Србије

Поштовани,

обраћамо Вам се са иницијативом за отпочињање решавања проблема пореског третмана и опорезивања напојнице који дуже времена оптерећује пословање хотелијера и ресторатера у Србији, а везани су за измену и примену пореских и сродних прописа. Због тога смо слободни да Вам у циљу заштите интереса хотелског и ресторатерског сектора у Републици Србији поднесемо

И Н И Ц И Ј А Т И В У

ради измене законских прописа који регулишу област пореског третмана и опорезивања напојнице и то члана 13 Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање (Сл. гласник РС 84/04.), чланова 13 до 18 Закона о порезу на доходак грађана (Сл. гласник РС бр. 24/11.), чланова 24 и 25 Закона о порезу на додату вредност (Сл. гласник РС бр. 84/04.) и чланова 131 и 1786 Закона о пореском поступку и пореској администрацији (Сл. гласник РС бр. 80/02.).

Образложење

У нашој пракси често се појављује проблем изостанка законског регулисања питања напојнице коју гости хотела и ресторана остављају запосленима у угоститељским објектима. Ово питање представља велики проблем за несметано пословање хотелске и ресторатерске индустрије Србије. На последњој скупштини ПУ ХОРЕС одржане 29. маја у Београду где је присуствовало преко 200 хотелијера и ресторатера из Србије указано је на овај проблем оптерећује нормално пословање. Посебно су представници хотела међународних хотелских ланаца, као и велики број независних хотела и ресторатера Србије захтевали да се ово питање што пре реши законском регулативом.

Напојница, или Бакшиш (турски бахшиш) представља малу количину новца која се у знак захвалности као награда даје угоститељским радницима не за извршену услугу већ за личну перцепцију квалитетно обављене услуге.

Као што је свима нама познато, давање напојница је уобичајена пракса у многим земљама у свету и већини европских земаља. Практика давања напојнице зависи пре свега од менталитета гостију и локалних угоститеља, али се најчешће креће у распону од 5 до 20% од цене наплаћене услуге.

С обзиром да постоје другачија правила у разним културама, стручњаци су покушали да дају нека општа правила која ће важити у највећем броју случајева. У Европи се препоручује да напојница - бакшиш у ресторану буде од 5 па до 15% од укупне цене, посебно када су у питању скупљи ресторани. За такси услуге та вредност је око 10%, а за носаче у хотелима се под пристојним подразумева евро по торби. Један евро се даје и за организацију превоза или резервацију у неком ресторану. Савети за обиласке се у хотелима плаћају само захвалношћу. У Јапану је бакшиш увредљив, али не и у Кини где се очекује макар 3% од укупне цене. Напротив, кинески таксисти не очекују бакшиш, али они у Хонгконгу да. У САД величина напојнице - бакшиша варира од места до места. У већим градовима попут Њујорка очекивани бакшиш је 15% од цене, док је по мањим местима довољан ситниш. Такође, висину бакшиша одређује и ексклузивност саме услуге. У скромнијим хотелима бакшиш за носача износи долар по торби, али у скупљим, цена се креће од 2,5 долара па и више уколико је торба тежа. Закључак стручњака је да је најчешће боље оставити нешто него ништа.

У Србији, колико имамо сазнања, пракса је да се конобарима оставља до 10% од цене наплаћене услуге, док се мањи износи, али не тако често, дају приликом ношења пртљага или плаћања услуга у хотелима. У сваком случају, та пракса давања напојнице је стара колико је старо и угоститељство и спонтано је настала, није наметнута нити од стране угоститеља, нити од стране гостију, она просто постоји.

Што се тиче законског регулисања, давање напојнице не познаје ни један позитивно правни пропис Републике Србије. Ранијих деценија та област није била регулисана због тога што држава није имала техничке могућности да контролише такве исплате, али са појавом фискалних рачуна и безготовинског плаћања појавила се потреба да се то питање прописима дефинише. Давање више новца запосленима у угоститељским објектима од износа који је исказан у рачуну без законског регулисања тог питања, ствара више проблема послодавцима па и државним органима и то из четири разлога.

Први је тај што се такав вид награде у недостатку законског регулисања, као и свака друга зарада запослених, третира као облик личних примања што подразумева плаћање

ПДВ од 20% плус порез и допринос који оптерећују лична примања са чак око 60%. Што доводи до незаинтересованости особља да прихвате напојницу, а гости често збуњени самим тим понижени што им је задовољство ускраћено.

Други је тај што инспекције, пре свега Пореска управа, ако код запослених у угоститељским објектима пронађу вишак новца у односу на стање у благајни, подносе против послодаваца прекршајне пријаве за прекршаје за које су забрањене драконске казне које се крећу у распону до 2.000.000,00 динара за правна и до 500.000,00 динара за предузетнике. Ове казне прописане су чланом 178б Закона о пореском поступку и пореској администрацији (Сл. гласник РС бр. 80/02.), уз изрицање мере привремене забране обављања делатности у трајању од најмање 15 дана у складу са чланом 131 истог Закона. Како се у оваквим случајевима очигледно не ради о утаји пореза, већ о обичају који влада у нашој средини, апсурдно је, у недостатку законске регулативе, излагати послодавце ризику да им објекат буде затворен на 15 дана и да буду кажњени за порески прекршај у вишемилионском износу само зато што је запослени примио од госта напојницу и то у средини у којој је, понављамо, уобичајено да се дају напојнице (још од времена док су овде владали Турци, крчмарима и кафеџијама се давала напојница која се на турском зове *бакшиши* па је тај термин остао одомаћен и до данас).

Трећи разлог је тај што у недостатку законске регулативе не постоји начин да се напојница исплати плаћањем кредитном картицом уз рачун за угоститељске услуге, чиме се гости усмеравају да новац дају у готовини, што опет ствара већ поменуте проблеме.

На крају, **четврти** разлог је тај што изостанак законске регулативе и третирање напојнице као облик личних примања који је високо оптерећен порезима и доприносима, неминовно води ка томе да се напојнице не пријављују ни послодавцима, самим тим ни државним органима, чиме се непотребно генерише сива економија и посредно стимулише утаја пореза. Овако висока оптерећеност таквог прихода неминовно би довела до непријављивања истог, што опет враћа ствар на почетак и стимулише непријављивање прихода грађана. Посебан проблем представља кршење пореске дисциплине због неспровођења прописа који су у супротности са обичајним правом у једној средини, што је изузетно опасно по правни поредак сваке земље. Уколико нико не спроводи неки нелогичан и у пракси тешко применљив пропис, то ствара лошу климу да се прописи не морају поштовати, што на крају доводи до тога да се прописи који регулишу битне ствари у неком друштву не поштују. Навикавањем грађана да не спроводе у пракси неспроводиве прописе и прописе који су у супротности са обичајима средине, грађани се навикавају да не поштују законе, не поштују ни државу која те законе доноси, што на крају доводи до правне несигурности из чега корист извлаче само криминогене структуре. Садашње изједначавање опорезивања напојнице са другим облицима личних примања и кажњавање послодаваца у случају да се напојница пронађе код запосленог је школски пример лошег законског регулисања овог питања које је супротно обичајима наше средине и као такво погубно делује на целокупан правни систем уносећи за послодавце правну несигурност и општу фискалну недисциплину за све остале.

Због тога смо мишљења да напојнице морају бити описане и препознате у законским прописима као посебан, лимитиран облик личних примања на који би се плаћали порез, а не и доприноси или на коју се плаћају порези и доприноси у укупној висини до 20% од износа примљеног на име напојнице. Такође препознавање и дефинисање напојнице и одређивање износа који се по том основу може наћи код запосленог ће за послодавце спречити ризик од кажњавања у случају да се код запослених пронађе законом лимитирани вишак новца, а за државне органе помоћи општој превенцији од кршења пореских прописа управо због тога што ће спречити

неосновано кажњавања хотелијера и ресторатера због обичаја који владају у овој средини. На тај начин ће бити изоловани прави прекршиоци пореских прописа у односу на угоститеље који поштују прописе што ће значајно повећати пореску дисциплину управо због тога што ће се значајно смањити број „прекршилаца“. Тиме ће бити омогућено фокусирање пореске управе на пореске прекршаје који су заиста друштвено опасни уместо квази прекршаја због којих се кажњава хотел или ресторан ако је у цепу конобара пронађена напојница коју због недостака законске регулативе није могуће држати у законом прописаној форми. Такође би се спречила могућност да и запослени злоупотребе ово нерешено питање стављањем свог новца у цеп или новчаник и пријаве то пореским органима, што се дешава у пракси. Стога ће хотелијерима и ресторатерима бити омогућено да у својим пословним књигама евидентирају новчане износе примљене по основу напојнице у готовини или преко платне картице, да на њих плате порез и да након тога изврше њихову расподелу међу запосленима у складу са својим општим актима којима се регулишу радни односи.

Предлажемо да се код нас напојница лимитира до 10% и региструје у каси. Користи од законског регулисања питања напојнице имали би сви учесници. Почев од гостију, који би добијали бољу и квалитетнију услугу, услужно особље већу зараду, предузетници већи промет а самим тим и профит а држава већи приход у буџету.

На основу изнетог молимо Министарство да предузме активности у које би у потребној мери било укључено и наше Удружење како би дошло до предложених измена пореских и сродних прописа везаних за ову материју.

У Београду, 13.08.2018.

Председник Скупштине

Председник УО

Директор

Тома Момировић

Александар Василијевић

др Георги Генов